

Den franske fordelsægtepagt

« La communauté universelle avec clause d'attribution intégrale de la communauté au conjoint survivant »

Med den særlige franske fordelsægtepagt kan man som ægtefæller bestemme, at den længstlevende ægtefælle overtager den del af fællesejet, som findes i Frankrig, ved den anden ægtefælles død. I de tilfælde, hvor det er muligt at lave denne ægtepagt, kan det være en særdeles god ordning til at løse problemet med de anderledes franske arveregler.

Har man investeret i en fransk ejendom, vil denne til sin tid nemlig som udgangspunkt blive genstand for en fransk bobehandling og franske boafgifter, uanset at man har fast bopæl i Danmark og resten af ens bo behandles dér. Dette skyldes, at fast ejendom beliggende i Frankrig efter den franske internationale privatret skiftes efter det lands regler, hvor ejendommen er beliggende, dvs. franske regler.

Da fransk ret ikke anerkender det uskiftede bo, som vi anvender i Danmark, kan længstlevende til trods for, at der foreligger fælleseje, og uanset at begges navne er indskrevet i skødet, ikke være sikker på alene at kunne disponere over ejendommen. Heller ikke et dansk testamente eller en dansk ægtepagt kan sikre den længstlevende ægtefælle fri rådighed over ejendommen, hvis der er børn.

I en fransk arvesag er den længstlevende ægtefælle dårligere stillet end i Danmark, idet denne efter fransk ret ikke er tvangsarving, og som udgangspunkt kun er berettiget til en fjerdedel af afdødes bodel. Den efterlevende ægtefælle kan i et mindre omfang ganske vist begunstiges ved et fransk testamente, men alle større dispositioner vil kræve børnenes medunderskrifter, og den længstlevende ægtefælle kan således ikke råde frit over den franske ejendom.

Den særlige franske fordelsægtepagt har til formål at sikre, at længstlevende – uden egentlig fransk bobehandling – kan overtage hele ejendommen efter førstafdøde.

I praksis ændrer ægtefællerne deres formueforhold ved at oprette en fransk ægtepagt, hvori de vedtager det franske universelle fælleseje ("*communauté universelle*") og samtidigt indsættes en klausul i ægtepagten om at ved den ene ægtefælles død overgår hele afdødes andel af fælleseje til længstlevende ægtefælle ("*clause d'attribution intégrale de la communauté au conjoint survivant*").

Det særegne ved det franske universelle fælleseje er at ægtefællerne hæfter for hinandens gæld (begrænset til de aktiver, som er omfattet af ægtepagten). Normalt hæfter ægtefæller ikke for hinandens gæld, og den længstlevende ægtefælle kan derfor overtage førstafdødes ægtefælles aktiver uden at der åbnes et dødsbo efter førstafdøde, når ægtefællerne har både fælles kreditorer og arvinger.

Advokatfirmaet

Tommy V. Christiansen

Fordel – fri rådighed for længstlevende ægtefælle

Fordelen ved den franske ægtepagt er, at den efterlevende ægtefælle bliver ene-ejer af hele ejendommen, uden at der etableres et egentligt fransk dødsbo med registrering af aktiver og passiver, notarudgifter, arveanmeldelse og strenge tidsfrister. Ægtefællen tildeles automatisk afdødes bodel i eje og er derfor endnu bedre stillet, end hvis der var tale om et dansk uskiftet bo. Den efterlevende ægtefælle har således den fulde råderet over den franske ejendom.

Ulempe – børn mister et bundfradrag

For børnene kan det være en ulempe at der er oprettet en fordelsægtepagt, idet de uden bobehandling og arveafgifter efter førstafdøde kun kan anvendes de franske bundfradrag i arveafgifter én gang, nemlig når længstlevende ægtefælle afgår ved døden. Bundfradraget er pt. 100.000 € pr. barn pr. dødsbo. Ejer man en værdifuld ejendom må man derfor overveje om børnenes mistede bundfradrag kan have betydning på længere sigt.

Kun for ægtefæller med fællesbørn

Forudsætningen for at kunne oprette den franske fordelsægtepagt er, at den franske ejendom er ægtefællernes fællesejede og at ingen af dem har særbørn, dvs. børn udenfor ægteskabet. Er ejendommen den ene ægtefælles særeje skal den først registreres som fællesejede at der oprettes en dansk ægtepagt herom, som skal tinglyses i Danmark, og derefter skal det registreres på ejendommen i Frankrig, hvilket medfører notarudgifter. Bemærk i den forbindelse, at det ikke nødvendigvis er muligt at omdanne et særeje til et fællesejede, hvis aktivet er erhvervet ved arv og arvelader har bestemt at det skulle være arvingens særeje.

Ægtefæller med særbørn

Såfremt en af eller begge ægtefællerne har særbørn, kan denne ægtepagt som udgangspunkt ikke oprettes, da de fleste franske notarer fraråder dette, eftersom den førstafdøde ægtefælles særlivsarvinger kan protestere og den dermed kan risikere at blive helt virkningsløs. Ægtefæller med særlivsarvinger bør derfor overveje andre muligheder, fx køb via et fransk ejendomsinteressentskab, et såkaldt Société Civile Immobilière.

Personer bosiddende i Danmark – kun fast ejendom i Frankrig omfattet

Hvis man er bosiddende i Danmark og kun ejer en feriebolig i Frankrig, så vil den franske fordelsægtepagt udelukkende vedrøre den faste ejendom i Frankrig.

Personer bosiddende i Frankrig – evt. hele formuen omfattet

Er man derimod bosiddende i Frankrig kan man oprette fordelsægtepagten, så den omfatter hele ens formue. Ejer man fast ejendom i Danmark skal man dog være opmærksom på at det kan være nødvendigt også at tinglyse en dansk ægtepagt, der bekræfter den nye formueordning mellem ægtefællerne på den danske ejendom.

Oprettelsesproces

En fransk ægtepagt kan for etableres fra Danmark ved at man underskriver en fuldmagt til den franske notar på for en dansk notar. Den franske notar opretter derpå fordelsægtepagten ved modtagelse af fuldmagten og et fransksprog ”Certificat de Coutume” (sædvaneskrift om danske formueforhold mellem ægtefæller), der er udfærdiget af en franskkyndig dansk advokat. Notaren skal desuden have tilsendt kopi af pas samt franske oversættelser af ægtefællernes døbs- og vielsesattester.

Advokatfirmaet

Tommy V. Christiansen

Ikrafttrædelse og registrering

Ægtepagten har gyldighed fra datoen, hvor den franske notar opretter denne, men ægtepagten bliver først offentligt registreret nogle måneder senere i flere registre, herunder i centralregisteret for testamenter og i udlændingeregisteret under det franske udenrigsministerium. Beviset for registrering bør opbevares sammen med skødet på den franske ejendom.

Når en ægtefælle dør

Ved det første dødsfald skal ægtepagten forevises en fransk notar og der skal udfærdiges en fransk oversættelse af dødsattesten og ægtefællernes dåbs- og vielsesattester. Notaren udarbejder derefter en erklæring til bekræftelse af, at der ikke er særbørn, samt et nyt skøde på ejendommen ("Attestation Immobilière"), som bekræfter at den længstlevende ægtefælle nu er ene-ejer af denne. Den efterlevende ægtefælle kan vælge at få udarbejdet det nye skøde ("Attestation Immobilière") umiddelbart efter dødfaldet eller vente til han/hun vil disponere over ejendommen, fx sælge den, og dermed udskyde betaling af notarudgifterne til udarbejdelsen af dokumentet og evt. finansiere dem vha. provenuet fra salget.

Skilsmisse

Ægtepagten fungerer som et testamente, og den bortfalder ved skilsmisse.

--- o ---

Den særlige franske fordelsægtepagt er dermed – uanset, at der ved en mindre ejendom ikke er meget at spare i arveafgifter – et særdeles effektivt middel til at beskytte den længstlevende ægtefælle mod førstafdødes tvangsarvinger samt mod en dyr og papirtung fransk arvesag på et tidspunkt i livet, hvor sorgen i forvejen gør livet tungt for den længstlevende ægtefælle.

Ann-Sofie Kold Christensen

Advokat

Avocat-conseil auprès de l'Ambassade de France au Danemark

Advokatfirmaet Tommy V. Christiansen

Havneholmen 25, 9.

1561 København V

Telefon: +45 70 11 08 00

E-mail: asc@tvc.dk

Senest revideret den 13. november 2012